



# Voortgangsnotitie

Vergadering: Forum Standaardisatie woensdag 19 juni 2024  
Agendapunt: 6  
Documentnummer: FS-20240619.6  
Aan: Forum Standaardisatie  
Van: Bureau Forum Standaardisatie  
Bijlagen: n.v.t.  
Rechten: [CC0 publieke domeinverklaring](#)

## Samenvatting

### Ter kennisname

- A. Internationaal
- B. Actualisatie Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus
- C. Review architectuuruitwerking Digitale Overheid voor Domein Interactie en Domein Gegevensuitwisseling
- D. Communicatie
- E. Mogelijke onderwerpen en presentaties voor volgende overleggen
- F. Overzicht columns en podcasts Larissa Zegveld in iBestuur

### Ter kennisname

#### Ad A. Internationaal

[Geen bijlage]

De volgende bijeenkomst van het [High Level Forum \(HLF\) on European Standardisation](#) vindt vanaf 17 juni 2024 plaats in Delft. TU/e is betrokken bij de organisatie, onder meer in de persoon van Forumlid prof. Rudi Bekkers. De HLF-bijeenkomst is bewust gepland net voor de [Euras conferentie](#) in Delft over standaardisatie in het onderwijs. Ook vindt op deze data een bijeenkomst plaats van een groot Horizon Europe project over digitaal onderwijs. Zo kunnen geïnteresseerden hun bezoek aan deze drie evenementen combineren.

In het programma van de conferentie [Education on Standardisation](#) (werkgroep van HLF) heeft het bureau Forum Standaardisatie (BFS) zijn ervaringen ingebracht over samenwerking van BFS met Universiteiten als Groningen en Utrecht. Deze samenwerkingen houden in het

presenteren van een opdracht door studenten aan medewerkers van BFS en het invulling geven aan een 'Summerclass'. Op deze manier maken studenten kennis met open standaarden en standaardisatie in het algemeen. Ook de Rijks i-Trainees, die bureau Forum Standaardisatie inzet, maken kennis met standaardisatie en laten na hun Rijks i-Traineeship bij BFS een concreet resultaat achter, zoals het opstarten van het nieuwe [BID-R-overleg](#) (Beheersbaarheid Internetdomeinen Rijk). Het doel van deze samenwerkingen is om studenten en Rijks i-Trainees te enthousiasmeren voor standaardisatie en hun carrière te starten in dit werkveld.

## Onderzoek internationaal

ICTU heeft de onderzoeksmethode vastgelegd en is begonnen met het verzamelen van gegevens over Nederlandse organisaties in standaardisatieorganisaties. De Sponsorgroep Internationaal van het Forum Standaardisatie heeft als klankbordgroep een sturende rol in het onderzoek. Het onderzoek richt zich op Nederlandse vertegenwoordiging in de 11 Europese en internationale standaardisatieorganisaties (CEN, CENELEC, ETSI, ISO, IEC, ITU, 3GPP, IETF, IEEE, W3C en OASIS). Ook het soort en het niveau van participatie wordt in kaart gebracht. Het tweede tussenresultaat 'Deskresearch' is op 5 juni gepresenteerd. Vanuit opdrachtgeverschap heeft de Sponsorgroep Internationaal feedback gegeven op het kwantitatieve deel van het onderzoek en op de eerste reacties uit de zeven interviews die plaats hebben gevonden.

Gezien de omvang van het onderzoek zal dit pas begin 2025 afgerond zijn.

## Expertsessie standaardisatie

Op 5 juli praat een aantal mensen uit het Forumnetwerk (waaronder TU/e, RDI, EZK, Oracle, Geonovum, GS1) met internationale standaardisatiekennis verder over het onderwerp Capaciteitsopbouw standaardisatie-experts. De volgende vragen kwamen al eerder aan bod. Hoe kan het gebrek aan Nederlandse experts in internationale standaardisatiegroepen worden opgelost? Hoe kunnen we meer samenwerken in Nederland om onze stem te laten horen? Hoe kunnen verbindingen gelegd worden en samenwerking georganiseerd?

Kunnen we de Cultuur en het imago van de wereld rond standaardisatie beïnvloeden? Het huidige netwerk van standaardisatie-experts is niet divers en is vergrijsd. Dat werkt drempelverhogend voor jongeren en voor een meer diverse instroom. Cultuur is moeilijk te veranderen, maar we moeten hier wel aan werken. Doel is om een concrete stap te maken.

De opbrengsten van conferentie [Education on Standardisation](#) worden hier ook meegenomen.

## Ad B. Actualisatie Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus

[Geen bijlage]

Het Bureau van het Forum Standaardisatie (BFS) actualiseert de [Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus](#). De concept-versie is opgeleverd en de definitieve versie wordt in het najaar gepubliceerd. Voor het kiezen van een betrouwbaarheidsniveau voor digitale

dienstverlening heeft Forum Standaardisatie de Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus (2016) ontwikkeld. Deze Handreiking is toe aan een nieuwe versie.

Voor het actualiseren van de Handreiking is ook een Klankbordgroep Actualisatie Handreiking samengesteld. Deze klankbordgroep van Forum Standaardisatie en vertegenwoordigers van overheden en bedrijfsleven heeft een derde bijeenkomst gehouden op 30 mei 2024. Op deze bijeenkomst hebben de leden van de klankbordgroep de concept-teksten besproken. De auteurs van de nieuwe versie van de Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus verwerken de uitkomsten van de bespreking in de definitieve tekst.

## **Ad C. Review architectuuruitwerking Digitale Overheid voor Domein Interactie en Domein Gegevensuitwisseling**

[Geen bijlage]

Het Bureau van het Forum Standaardisatie heeft reviews geleverd op de architectuuruitwerkingen Digitale Overheid voor Domein Interactie en voor Domein Gegevensuitwisseling. Het Bureau heeft de reviews verzorgd namens het Forum Standaardisatie op verzoek van de Architectuurraad waarin Larissa Zegveld namens het Forum Standaardisatie zitting in heeft. Larissa Zegveld is ook voorzitter van de Programmeringstafel Interactie.

De architectuuruitwerkingen vinden plaats in het kader van de '[Architectuur Digitale Overheid 2030](#)'. Dit is een document voor deels bestuurders en deels architecten. Bureau MIDO (Meerjarenprogrammering Infrastructuur Digitale Overheid) en architecten van een brede groep overheidsorganisaties concretiseren dit document per domein (Toegang, Interactie, Gegevensuitwisseling en Infrastructuur).

## **Ad D. Communicatie**

[Geen bijlage]

### **GovtechDay**

Op 6 juni 2024 was het GovTechDay in het Provinciehuis Zuid-Holland. In het kader van het Actieplan Open overheid 2023 - 2027 organiseerde Forum Standaardisatie in samenwerking met de Open State Foundation en het Ministerie van BZK een paneldiscussie met de titel: Meer openheid in de relatie markt en overheid. Forumlid Michiel Steltman was een van de panelleden. Toelichting: Meer openheid in de relatie markt en overheid, meer balans in de machtsverhoudingen, betere verbindingen, zowel technisch als tussen mensen onderling. Wie wil dat nu niet. Maar hoe? In dit panelgesprek stond het begrip "openheid" centraal vanuit het perspectief van open standaarden, open source, open data en open inkoop. Alle vier opgenomen in het Actieplan Open Overheid 2023-2027. De rest van de dag waren de adviseurs van het Bureau Forum Standaardisatie zichtbaar aanwezig op de netwerkvloer en op het "open" plein.

## PublicSpaces Conference 2024

Op 6 en 7 juni vond de PublicSpaces Conference 2024 plaats in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam. PublicSpaces Conference vraagt aandacht voor een publiek internet waar we gezamenlijk de regels bepalen. Open standaarden dragen bij aan een publiek internet, zoals het internet oorspronkelijk is bedoeld.

Het Bureau van het Forum Standaardisatie (BFS) hield een *lightning talk* over de beslistool [OpenPubliceren](#) (beslistool voor overheden voor het publiceren van informatie). Op de [bazaar](#) van PublicSpaces Conference hebben adviseurs van het Bureau Forum Standaardisatie demo's gegeven van producten van Forum Standaardisatie, zoals [OpenPubliceren](#), [Internet.nl](#), de [pdfchecker.nl](#), en de [Beslisboom](#). Daarnaast konden bezoekers bij de *stand* van Forum Standaardisatie terecht voor vragen over Mastodon Overheid, de [Mastodon-pilotomgeving voor de Nederlandse Overheid](#) op het open source, gedecentraliseerd social media platform Mastodon.

## Outdoor Office Day

Op 13 juni 2024 vond Outdoor Office Day plaats, dat net als GovTechDay georganiseerd wordt in het kader van de uitvoering van het Actieplan Open Overheid door de werkgroep "open overheid en open technologie". De werkgroep werkte die dag buiten en organiseerde twee lezingen: een lunchlezing van Mariëtte van Huistee van het Rathenau Instituut over digitale afhankelijkheid en later op de middag een lezing van Aaron Mirck over zijn nieuwe boek *AI, voorbij de hype*.

## Praktijkverhaal "Makkelijk de juiste standaarden in je ICT-aanbesteding"

Het praktijkverhaal van [Provincie Zeeland](#) laat zien hoe zij IT-veiligheid belangrijk vinden en daarmee de veiligheid, herkenbaarheid en betrouwbaarheid van de digitale overheid vergroten. Om bij ICT-aanbestedingen meteen de benodigde open standaarden boven water te krijgen, ontwikkelde de Provincie Zeeland een addendum. Dit is een praktische tool die ook het aanbestedingsproces bij andere provincies kan versimpelen en versnellen. Dit praktijkverhaal maakt onderdeel uit van een serie met als doel de geleerde lessen en werkende aanpakken te documenteren om daarmee andere bestuurders te inspireren.

## Ad E. Mogelijke onderwerpen en presentaties voor volgende overleggen

[Geen bijlage]

Gebruikelijk geven gastsprekers en/ of Forumleden elke vergadering een presentatie. In de loop der tijd zijn meerdere onderwerpen opgetekend en geplaatst op de voorraadlijst. Hierbij vindt u een overzicht van mogelijke onderwerpen die in een presentatie kunnen worden toegelicht en nadien besproken:

- Introductie RDI geagendeerd op de forumvergadering 19/6/2024
- Introductie GS1
- NEN: hoe komen we tot een norm/ standaard
- SKOS en linked data: semantiek en begrippen
- FAIR Data-principes
- EML3
- Standaarden en hun beheerorganisaties (Forum Standaardisatie)
- ENSIA
- RINIS en open standaarden
- Betaalvereniging: standaardisatieradar
- AI, logaritmen en gelijke behandeling
- Self-sovereign Identity
- Peppol
- eDelivery
- ...

## Ad F. Overzicht columns en podcasts Larissa Zegveld in iBestuur

[Geen bijlage]

[iBestuur online](#) publiceert regelmatig columns van Larissa Zegveld als algemeen directeur van Kennisnet en als voorzitter van het Forum Standaardisatie. Hieronder ziet u een overzicht van haar columns sinds haar aantreden als voorzitter (incl. podcastserie '[Over informatie gesproken](#)', i.h.b. 'Deel 3: De veranderopgave' met gespreksleiding van Larissa Zegveld).

Publicatiedatum	Titel met link
27 oktober 2023	<a href="#">Eén internet (sub)domeinnaam voor de overheid - iBestuur</a>
23 juli 2022	<a href="#">Toepassing van IPv6 achter bij de verwachtingen</a>
9 juni 2022	<a href="#">Een verdachte in een rode polo</a>
27 april 2022	<a href="#">Onderwijs in digitale geletterdheid net zo essentieel als taal en rekenen</a>
3 maart 2022	<a href="#">Podcast Over Informatie Gesproken deel 4: De ethische en maatschappelijke implicaties</a>
17 februari 2022	<a href="#">Het kan standaard beter</a>
10 februari 2022	<a href="#">De veranderopgave</a>
20 januari 2022	<a href="#">API's zijn de toekomst, ook voor bestuurders!</a>
23 december	<a href="#">Slagvaardig en innovatief onderwijs   iBestuur</a>
23 november	<a href="#">Maatschappelijke coalitie 'Over informatie gesproken'. Doe ook mee!   iBestuur</a>
4 november 2021	<a href="#">Coalitievorming, waarom we het samen moeten doen</a>

<b>Publicatiedatum</b>	<b>Titel met link</b>
27 oktober 2023	<a href="#">Eén internet (sub)domeinnaam voor de overheid - iBestuur</a>
20 oktober 2021	<a href="#">Wanneer krijgt digitaal onderwijs de veiligheid die het verdient?   iBestuur</a>
27 september 2021	<a href="#">Normaal onderwijs is ook digitaal   iBestuur</a>
8 september 2021	<a href="#">Digitale samenleving vraagt om nieuwe vaardigheden   iBestuur</a>
24 juli 2021	<a href="#">Zet de ramen wijd open</a>
5 april 2021	<a href="#">Niet beter, maar anders</a>
17 maart 2021	<a href="#">Op naar Nederland 2.0</a>
16 maart 2021	<a href="#">Digitale Zaken in een nieuw kabinet</a>
3 maart 2021	<a href="#">Het is tijd voor een open overheid</a>
16 februari 2021	<a href="#">Gekke Henkie</a>
4 februari 2021	<a href="#">Rust roest</a>
1 februari 2021	<a href="#">Samen voor de CoronaMelder</a>
15 januari 2021	<a href="#">CoronaMelder: goed voorbeeld doet volgen (1)</a>
23 december 2020	<a href="#">Gov.nl</a>
23 november 2020	<a href="#">Simpele zaken, grote gevolgen</a>
5 oktober 2020	<a href="#">Shoot the moon</a>
30 september 2020	<a href="#">Nooddraaiboek komt nooit te vroeg</a>
27 juli 2020	<a href="#">Samen is beter</a>
25 juni 2020	<a href="#">Open source by default?</a>
8 juni 2020	<a href="#">Cybercrime in coronatijden</a>
20 mei 2020	<a href="#">Levenslang leren</a>
28 april 2020	<a href="#">Digitaal onderwijs blijft!</a>
14 april 2020	<a href="#">Het juiste doen</a>
1 april 2020	<a href="#">Bericht vanuit 't thuishkantoor</a>
18 maart 2020	<a href="#">Niet overhaasten!</a>
2 maart 2020	<a href="#">Waakzaamheid geboden</a>
17 februari 2020	<a href="#">Lof der Traagheid</a>
27 januari 2020	<a href="#">Precisiebombardement</a>
13 januari 2020	<a href="#">Nieuw ecosysteem</a>
16 december 2019	<a href="#">Is het de minister bekend...</a>
2 december 2019	<a href="#">Regelgeving</a>
11 november 2019	<a href="#">Bouwen mét burgers</a>
11 oktober 2019	<a href="#">Een terug- en vooruitblik op toegankelijkheid</a>
7 oktober 2019	<a href="#">Samen aan de slag voor een inclusieve, toegankelijke overheid</a>
23 september 2019	<a href="#">Meer dan een spiegel</a>
9 september 2019	<a href="#">Veilig wifi voor iedereen</a>

<b>Publicatiedatum</b>	<b>Titel met link</b>
27 oktober 2023	<a href="#">Eén internet (sub)domeinnaam voor de overheid - iBestuur</a>
24 juli 2019	<a href="#">Pleister op de wonde</a>
8 juli 2019	<a href="#">Veilige cloud</a>
18 juni 2019	<a href="#">Digiminister</a>
3 juni 2019	<a href="#">Drempelvrij</a>
20 mei 2019	<a href="#">Digital me</a>
29 april 2019	<a href="#">Geen woorden, maar beelden</a>
15 april 2019	<a href="#">@overheid.nl</a>
25 maart 2019	<a href="#">Standaardisatie is een must</a>